

(המחזור תעמוד 4)

אניות שעגנו בנמל והלכתי עם שלט שהיה כתוב עליו: "על כולם לעזוב את האניות ולבוא לבית יורדי הים. אספה כללית ושי-ביתה."

כשהתחילו המכות על צפונות היתה לי הזדמנות גדולה להתנקם בשוטים, שהיני אותי הרבה כשהייתי קטן. אני זרתי להם ברזלים, במקום להתיז עליהם מים. אחרי-כך קפצתי לים ושחיתי לתוף ונשחתי "ידיבוי שריו."

"גֹּבַהּ הֵיית וְגֹבַהּ תִּישָׂא!"

אחרי המשא ומתן חזרו המלחים לצפונות וכשבאתי לאניה של צפונות, שאל אותי פתאום קצין משטרת החופים: "מה שניך?" אמרתי לו: "ישראל חרבוני." אמר לי "בוא לתחנה."

באתי לתחנה, אמר לי: "אתה צריך להביא תעודת יושר. תיגש לרחוב השחר, הלכתי לרחוב השחר, אמר לי ספורטה: "גֹּבַהּ הֵיית וְגֹבַהּ תִּישָׂא, לך אני לא נותן תעודת יושר."

זה היה מכה בשבילי. ניסיתי לקבל עבודה בצפון תל-אביב. לפני שהתחלתי לעבוד בא שוטר אל בעל העסק ואמר לו שאני גֹּבַהּ פִּטְרוֹ אוֹתִי.

רְצִיטֵי לַעֲזוֹב אֶת הָאָרֶץ

המשכתי לגנוב, אך המשטרה הפריעה לי. רציתי לעזוב את הארץ. אם הייתי יודע ש יקרה ככה עם המשטרה דא הייתי חוזר אף הלכתי והוצאתי ספסופרט צרפתי מה קונסול, אך משרד העליה נטפל אלי ואמר לי לשרת בצבא. הלכתי לצבא. שם לא קיבלו אותי. חזרתי למשרד העליה ואז שאלו אותי אם יש לי דיביזים. עניתי שאין לי. אמרו לי שבששית לי, אשוב. הלכתי והבאתי להם דולרים. אז הוא הרים את הטלפון, דיבר

עם המשטרה. "יש פה שוק שחור," הוא אמר להם. ראיתי שזה ככה, לקחתי את ה רגליים והלכתי.

כִּךְ יִרְתִּי בִּיצְחָק כֹּהֵן

חברים שלי אמרו לי שיצחק כהן הלשין עלי בקשר לגניבה שעשינו ביחד. הזמנתי אותו לדור-קרב אקדחים על גשר ראשיפנה, אך יצחק לא בא.

אינני רוצה אנשים ישנים. יצחק לא ישן בזמן שאני יריתי עליו. אמרו לי שהוא הל שין עלי בקשר לגניבה. איתו לילה הוא הס פיק כבר לבקש את סליחתי, אך זה היה כבר מאוחר. אני לחצתי רק כדור אחד ואח השלושה לחצתי בדרך שברחתי, בכביש עין עקיבא.

אם אתם מעונינים לדעת מי באמת אשם, זו רק המשטרה. עוד ביום ששי הם רצו לעצור אותי אבל אני בעל תכסיסים ואני הגעתי לידי פשרה עם סמל גרינברג: אני נותן את האקדח והוא משחרר אותי עד יום ראשון. אני חשבתי על זה עוד לפני חודש וחצי, כשהייתי בבית. הלא אני נשבעתי כי אני ארצח את המלשין עלי.

וכך היה עם הנהגים: אני אוהב לנהוג ובלי כסף מוכרחים לשרוד, עוד כפרט שיע לי רצה. אני לא מפחד מהאמת וזה שמסרתי את קורות חיי זה מראה שאני אוהב רק את האמת.

מֵה יִכּוֹלְתִי לַעֲשׂוֹת?

אני רוצה לדעת, מה היית עושה במקומי? אני לא מתכוון לרצח. אבל היית גֹּבַהּ או לא? לעבוד לא נותנים, ללכת לים גם כן לא. לעזוב את הארץ — לא. לגנוב קצת, נו, קצת אפשר, ומה יוצא רצח. יצחק הלשין עלי וכל מלשין סופו כדור בראש. כל מה שאמרתי לך זה אמת.

הַעֵם

אַרְץ שׁוֹקֵטָה ?

המונים שהתרחצו השבוע בחוף הריביירה, בתים, לא תיארו לעצמם את האמת האיומה. אולם היתה זאת עובדה: החוף שקע ממי מתחת לרגליהם. לו עמדו במקומם מבג לווז, משך 100 שנה בלבד, היו טובעים כל אלה מהם שלא היו לומדים עד אז לשחות.

אמת איומה זו נתגלתה להם מפי פרו- פסור משה אבנימלך, גיאולוג של האינדי ברטיסה העברית. משך כל שנה נעלמים 10 ס"מ שלמים של חוף. בעבר הקרוב ביותר של 50000 שנה בלבד, שקעו בים שלוש קילומטרים של אדמה לאורך כל חופי הארץ. כמו כל האסונות, בא גם אסון זה מן הצפון הרחוק. שטחי הקרח הלבנים נמסים והולכים. מימיהם נשפכים לתוך הים. פני הים מתרוממים ברחבי העולם. ארץ-ישראל, מצרים ואפריקה הדרומית נמנות עם הקר- בנות העיקריים.

מוֹחַמַד וְהַחֲלוּצִים. יתכן והיו בארץ אנשים כה אנוכיים שלא היה איכפת להם כלל מה יקרה לבניבניהם, בדור ה-500 אי ה-800 אחריהם. אולם גם אלה לא היו צרי- כים להתעלם מכך שישנם עוד דברים השוק- עים בישראל, ובמהירות הרבה יותר גדולה. למשל: הרמה המוסרית, המתח החלוצי.

אחד הממלים לכך היה המיפגן הגדול ש נוער הקיבוץ-המאוחד שנערך השבוע בתל- אביב, כשאלפי הבנים בחולצות הכחולות, בלוחית פרות ועגלות ושאר ירקות, עברו בחוצות העיר. היתה זאת הפגנת-כוח גדולה של נוער שעוד מוכן לעמוד לפקודה. אולם יחד עם זאת היתה זאת הפגנה עגומה: בעלמם עברו לא בא הקיבוץ אל העיר, סמך כי כך שבני העיר יבואו בחרדת קודש אל

המשק, יפקחו עיני-עגל למראה הפרות. עתה הסיק גם הקיבוץ את הלקח מן המי ציאות: אם מוחמד לא בא אל החר החלוצי, הרי על החר החלוצי לבוא אל מוחמד המתקש. אולם, מנחם הגיאולוג, שקיעת הארץ אינה ז'א תוצאת השלב הגיאולוגי הנוכחי. בעוד כמה עשרות אלפי שנים יש לצפות שחוף הארץ יתרומם מחדש, ואם כך המצב בככע, בו שולט רצונו של בורא-העולם, הרי ייתכן הדבר גם בנפש העם, בה שולט רצון האדם.

מְדִינִיּוֹת

רִיקוּד עַל שְׁנֵי חֲבָלִים

חידוש היחסים בין ישראל וברית-המוע- צות לא היה אלא חלק ממשאומתן מקיף יותר שהתנהל בכמה בירות של הדמוקר- טיות העממיות בין נציגי ישראל ובין נצי- גים קומוניסטיים בעלי-עמדה. חלק אחר, לא פחות חשוב, היתה התביעה לחידוש העלייה מארצות הדמוקרטיה העממית ואולי אפילו בתנאים מסויימים, מברית המועצות עצמה.

הפעם ידע משרד החוץ לנצל את המצב הבינלאומי המיוחד, ניסה לנצל מצב זה, בו רוסיה עושה מאמצים רבים לשכנע את המי- ערב בטוהר כוונותיה לטובת ישראל.

תביעת ישראל היתה: עלייה מצומצמת מרוסיה ובלגריה וכן עלייתם של זקנים, אשר להם קרובי משפחה בישראל, מרוסיה לטוביטית.

לַמְעֵשָׂה, רֶקֶב 300. השבוע נודע על הצ' לחה מסוימת בשתי הנקודות.

בסופיה הצליח מיופה-הכוח הישראלי, גר- שון אבנר (אשר לזכותו יש לזקוף את הצלחת המשא ומתן לחידוש היחסים), להשיג את אישורה של ממשלת בולגריה לעליית מספר מצומצם של יהודים, הרוצים בכך, לישראל דרך תורכיה. הסכמתה של תורכיה להסדר זה הושגה כבר מזמן.

לַמְעֵשָׂה, יגיע מספר העולים שיעלו למי- הסכם זה עד ל-300 איש בלבד, מאחר שמר- בית יהודי בולגריה, שחפצו לעלות לישראל, נמצאים כבר כאן. אלה שלא עלו היו ברובם קומוניסטים, או שנמנעו מעליה מסיבות אישיות.

תְּשׁוּבָה רַחֲוֹקָה מִשְׁלִידוֹת. להישג נוסף הגיע אבא אבן בשיחה פרטית עם שגריר ברית-המועצות בושינגטון גיאורגי זארובין. בשיחה זו ביקש אבן מזארובין לאפשר את עלייתם מרוסיה של יהודים מגיל 60 ומעלה, שיש להם קרובים בישראל, ואשר אינם בעלי מקצועות חיוניים. זארובין נמנע מתשובה מיידית, אך כעבור יומיים הודיע אחד ממזכיריו טלפונית לאבן כי "השגריר יעביר את המשאלה לרשויות המתאימות במוסקבה."

נסיון היחסים הדיפלומטיים עם ברית המי- צות, הנהוגת להשאיר רבות מן השאלות המופנות אליה ללא תשובה כלל, מלמד כי תשובה כזאת רחוקה מלהיות שלילית.

פְּנִצְרִים לֹא יִהְיוּ. אך משרד החיץ אינו מזדרז לשמוח. נזהר מלחזור על הכש- לונות, שהיו מנת חלקו בעבר. אמר פקיד במחלקת מורחצאירופה: "הפעם תהיה לנו מדיניות מתוכננת בענינים אלה — לא יהיו יותר פניצרים." הוסיף אחר: "כנראה, זה גורלנו. כשלא הולך עם הרוסים, יש אורני- טציה על אמריקה. כשנכשלים שם, עוברים לאורניטציה למוח. אך מובן שהמניע הי- עיקרי שלנו אינו יכול להיות מדיניות, הוא היה מאז ומתמיד — דולרים."

סיכם את המצב כתבו המדיני של אחד העתונים: "מעתה לא יהיה הדבר כה פשיט. ישראל תהיה חייבת לבדוק מחדש את עמ- דתה בכל הבעיות השנויות במחלוקת בעצרת האומות-המאוחדות. הבעיה תהיה, אך לר- קוד על שני חבלים, להשתדל לא לפילוף."

אִגְרַת אִישִׁית

כשהתבהרו הענינים מעל בעית חידוש ה- יחסים, היתה מחשבתם הראשונה של אנשי הכפפת במפ"ם: טיפול מחדש בשחרורי הכנסת הראשונה בקיבוץ מורע, מסר דין וחשבון בענין זה. הודיע, כי בהתאם לגודל המקובל, רצוייה פניה הומאניטרית, בלתי פוליטית.

בהתאם לכך פנתה יגה רשביאקאירון, רעייתו של העצור, אל נשיא צ'כוסלובקיה אנטונין זאפוטוצקי, באגרת אישית מתאימה. חוגי מפ"ם ניסו גם ללחוץ על נשיא המי- דינה יצחק ברצבי, שיפנה אף הוא במכתב דומה. בן צבי לא נענה לפניה, אמר שיהיה

תּוֹדָתְהָ : הַנֶּעֱרַר לֹא הַחֲזִיק רֹבֵה

על פני הארץ, בנקודות שונות, פזרות עשרות אנדרטות לזכר גופלי מלחמת השחר רור. הן בנויות בצורות שונות שונות, כידי הדמיון של מתכנניהן, אך הצד השווה שבהן: במרכזן של אף אחת מהן אינו עומד פסל, כפי שמקובל באנדרטות בכל רחבי העולם.

החודש הוסר הלוט מעל אנדרטה גוספת, הראשונה שפרצה את המסורת המקודשת. ככל ההבשרות המגוייסות, עברה גם הכ שרת גבע, שגוייסה זמן לא רב אחרי סיום לימודיה המשותפים בבית הספר התקלאי מקוה-ישראל, יחד עם הגדוד השלישי של הפלמ"ח כולו, את החזיתות השונות של הארץ במלחמת השחרור, השאירה בדרך-ה צבאות, תחתיהן נחו גופותיהם של 11 מחבריה.

זמן לא רב אחרי תום המלחמה התפרקה ההכשרה, חברה נפוצו לפינות שונות של הארץ. הזכר היחידי שהשאירה: ועד הירים שכולים, שהתארגנו, החליטו להקים מפעל זכרון לבניהם הגופלים.

הם הצליחו לאסוף ביניהם קרוב ל-700 ל"י, בהן גמרו יאמר להקים עמוד זכרון צנוע בגן הבוטאני של מקוה-ישראל, מקום בו התחנכו בניהם.

הם ידעו שבסכום צנוע זה לא יוכלו לפנות אף לאחד מאנשי-המקצוע, הרגילים לטכני- מים גבוהים הרבה יותר, על כן פנו למשה גאנה, פסל יליד הארץ, שאינו עושה את אמנותו קרדום לחפור בה, הוא הסכים, עבר חודשים אחדים על המדגם העשוי פלסטלינה בחדרו היחיד, בו התגוררו גם אשתו ובניו.

כשקרא לועד ההורים, ראו אלה לפניהם דבות נער, בגודל טבעי, נשען על מערר בידו אחת ומועך בידו השנייה כובע עבודה רגיל. לא ניכרו בפסל כל סימנים של אטי- כולות ואיזמים. לא היה בו כלום מגבורת המלחמה, אבל דוקא דברים אלה דיברו אל לב ההורים, שאמרו: "בנינו היו אנשים פשוטים, אנשי שלום ועבודה. הם לא היו חיללים מסצועיים ולא זה האפייני להם. הם הלכו לקרב, בו נפלו, רק בשעת ההכרח המר."

אבל קשיי הביצוע התחילו רק כאן. בארץ לא נמצאו אנשי-מקצוע שיוכלו לצקת את הפסל בארד. אחרי חיפושים רבים נמצאו

שני יוצקים, חיים ונתום חיים, שהיו מו- כנים לקחת על עצמם את הביצוע. הועד, שעד כה לא קיבל כל עזרה משום מוסד ציבורי, פנה למפקח על המלאי, ביקש הקי צבת 150 קילוגרם ארד, מתכת יקרה בשהקי הארץ. ההקצבה לא נתקבלה, ההורים נאלצו לקנות את המתכת בשוק החופשי, דבר שהקי כיץ את מחיר האנדרטה ל-1500 ל"י. הקושי האחרון היה הצורך להתגבר על התנגדות הורם הדתי, שיש לו חלק במקויה